

Lliurament del Premi ICIP Construcció de Pau 2026 a la Plataforma de Dones per a la Pau a Casamance

Discurs del president de l'ICIP, Xavier Masllorens

Honorable president del Parlament de Catalunya, conseller d'Unió Europea i Acció Exterior, senyores i senyors diputats, membres d'altres institucions que ens acompanyeu avui, companys i companyes de la família ICIP, benvolgudes Ndéye Marie i Niacko, amics i amigues, bona tarda.

Ens trobem aquí per celebrar que, arreu del món, hi ha milers d'organitzacions, xarxes i entitats que treballem per construir pau en un món convuls, canviant, injust i poc fratern, entre les quals la guardonada aquest any, una Plataforma de dones de la regió de Casamance, al Senegal, que aplega 15 organitzacions de dones actives en els àmbits de pau, el lideratge femení i els drets humans.

Merci, Ndéye Marie i Niacko, pour votre travail pour la paix et les droits humaines. Nous partageons votre idéal et la conviction que le dialogue c'est le vrai rearmement, pas la défiant course aux armements.

La pau, basada en la justícia i en l'exercici d'una democràcia viva, requereix d'una ciutadania activa (en paraules de la periodista Esther Vera) que no normalitzi coses inacceptables. Si la majoria de la població europea abomina les guerres, i malgrat això la narrativa imperant s'escola per les clivelles i parla desvergonyidament de rearmament sense números i sense control, cal, més que mai, una reacció imperiosa de la ciutadania activa que ajudi a reflexionar. Les paraules del president executiu de Telefònica, animant a promoure una indústria armamentística forta a casa nostra "en nom de la democràcia", i la manca de comentari a la notícia per part de la televisió pública de Catalunya és només un exemple recent. En nom de la democràcia?

Si no ho capgirem, potser democràcia i sistema capitalista arribaran a ser un oxímoron. Ho dic sovint i ho dic també avui. Aquest camí, que porta cap enlloc, avui és acceptat tàcitament i acrític per una part de l'opinió pública occidental. Mala cosa. La prevenció entesa només com a rearmament significa renunciar a analitzar en profunditat les veritables causes dels conflictes, i això resulta un fracàs col·lectiu de conseqüències devastadores. Si no, com es pot entendre aquesta lògica del rearmament accelerat a Occident, en perjudici de la despesa social, o la fabricació constant de l'enemic exterior, la por a la diferència, el llenguatge repetitiu del 'nosaltres i ells'? Potser es consideren eines preventives dels conflictes? No són més aviat benzina per a qualsevol incendi? Com sempre, la raó de la força per comptes de la força de la raó.

El Premi ICIP Construcció de Pau vol significar persones i entitats que treballen a contracorrent, posant en valor la dignitat de totes les persones i construint ponts allà on hi ha murs físics o mentals. Enguany premiem el treball constant de moltes dones en un context de conflicte latent (des del 1982), a la regió de Casamance, habitada per la mateixa ètnia diola que els països veïns, Gàmbia i Guinea Bissau, als quals la colonització va fer parlar els uns en francès, els altres en anglès i tots en jola.

Conflictes latents... un eufemisme per referir-nos a conflictes no resolts (o mal resolts), que mantenen una violència de baixa intensitat i una reivindicació perenne. La història recent està farcida de conflictes no resolts, i de fet l'art de negociar la transformació de conflictes violents en un statu quo que permeti una convivència pacífica basada en la justícia no gaudeix de molt bona salut.

En els darrers quinze anys ha baixat significativament el nombre de guerres que han acabat en un acord veritable que dona pas a una societat més justa. I això ens ha de preocupar –i ocupar--, perquè una victòria violenta mai resol les causes que han provocat el conflicte.

I no parlem només de guerres, sinó de violència en societats cada cop més diverses, complexes i desiguals, on els conflictes latents es multipliquen si no posem el focus en la

prevenció, en el diàleg sostingut i constant, en la recerca del benestar i la vida digna per a totes les persones.

La Plataforma de Dones per la Pau a Casamance ens dona una lliçó magnífica: la defensa dels drets de les dones —el col·lectiu més vulnerable, sempre, en els conflictes violents— passa per conèixer i expressar les situacions viscudes durant el conflicte, per l'atenció a nenes i dones supervivents de la violència, i també pel treball constant per conèixer les aspiracions de la població i l'organització de "Taules per la pau" amb representació de les parts en conflicte, un exercici inèdit de mediació a iniciativa dels col·lectius de dones.

Vull acabar manllevant una idea del poeta Kavafis, adreçada a totes les persones i organitzacions que treballem per un món menys violent i més just. En uns versos preciosos, 2.700 anys després de la guerra de Troia (ara tan actual i popular gràcies al cinema), reflexiona Odisseu que tan important ha estat per a ell arribar a Ítaca, com les coses que ha hagut de fer i aprendre per poder arribar-hi. Que tan important és l'objectiu com el camí per assolir-lo.

El nostre treball no és balder, ni ingenu ni inútil, si està carregat d'esperança. A mig camí Odisseu no sabia si arribaria a Ítaca i retrobaria Penélope. Però tan ell com ella tenien una esperança indestructible. Els pacifistes també som gent carregada d'esperança. Diguem-nos, doncs, bon camí!

Moltes gràcies.

Xavier Masllorens
President de l'ICIP